

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Doctor Mellifluus S. Bernardus Magnæ Matris Cultor
Eximius, Et Ex Ordine Sancti Benedicti Sacellanus
Quartus. Sive Ea quæ Doctor mellifluus de laudibus
Virginis Matris scripsit in gratiam magnæ ...**

Bernardus <Claraevallensis>

Nevhsii, MDCLXXV.

Sermo I. In Antiphon. Salve Regina. Tom. 5. pagin. 288.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37156

dum cum publicanis & peccatoribus ederet: igneus dum ambularet super undas: igneus dum ex aqua facto vino lætificaret convivas. Sopitus jacens in cunabulis: igneus fulgens in miraculis. Sopitus ante tribunal Præsidis: igneus in filia Chananitidis. Sopitus in cruce: igneus in monte. Prunæ ergo mortuæ erant humanitatis opera: ignitæ divinitatis miracula.

SERMO I.

In Antiphon. SALVE REGINA.

Tom. 5. pagin. 288.

Salve Regina misericordia, vita, dulcedo, & spes nostra salve. Domina labia mea aperies. Dominus tecum, & tu mecum. Dignare me laudare te. Sub tuam protectionem confugio, ubi virtutem acceperunt infirmi. Esto mihi turris fortitudinis à facie inimici. Te nostra vox primùm sonet. Et ora solvamus tibi. Dulce canticum ac nobilissimum melos, quod in honorem sanctæ Mariæ quater in anno ordo noster devotissimè concinit, ad ædificationem nostram discutiendam, Fratres, assumpsimus, quia speciali dulcedine multa refertum masticatione continuâ reperimus. Nam à summis labiis canticum istud effusum venit. Habet enim fundamentum. Fundamentum ejus in montibus sanctis. Fundamentum ejus internæ dulcedinis suavitas est. Et ibi hæc, nisi in montibus sanctis: hoc est enim in mētibus nostris. A Sanctis compositum, à Sanctis institutum, dignè frequentabitur etiam à Sanctis. Et verè nisi à religiosis, & affectione sanctâ ferventibus, nec subtiliter intelligi, nec efficaciter poterit decantari. Est enim tam suave ad gratiam, tam fœcundum ad sensum, tam etiam profundum ad mysteria. Tale enim est quod à nobis considerari & discuti, prout dignum est, non valeat. Ex eo autem quod suaviter sonat, mulcet affectum, & de sensuum
uber

ubertate mentem impinguat, & in sanctam Sanctorum Advocatam scilicet nostram, dum eam quasi presentem salutat, omnia interiora nostra medullitè inflammat. Oportet enim ut nobis presentem esse dicamus, quam presentem salutamus: & totam animam nostram Trinitatem in eam dirigamus, quam tam devotissimis precibus exoramus. Agnoscit certè & diligit diligentes se, & propè est in veritate invocantibus se: præsertim his quos videt sibi conformes factos in castitate & humilitate: si tamen charitatem adjecerint, & totam spem suam (post filium suum) in ea posuerint, & toto corde quæsierint orantes & frequenter dicentes: *Subveni Domina clamantibus ad te jugiter*. Non aspernatur affectum prædulcem, ingens desiderium, in undationem lacrymarum, assiduitatem precum quorumlibet, quamvis peccatorum: si tamen laverint à malitia cor, dissolverint colligationes impietatis, solverint fasciculos deprimentes, dimiserint qui fracti sunt, liberos, & omne onus diripuerint. Data est ei potestas in cælo & in terra, quæ posse potestas est, & in manibus ejus vita, & spiritus nostri, & oculi omnium Christianorum in eam sperant, & ipsa dat eis escam gratiæ (quâ plena est) in tempore oportuno.

Levemus ergo, Fratres, cor nostrum cum manibus ad eam, & appropinquemus ei passibus amoris immolantes ei hostiam laudis, reddentes ei vota nostra de die in diem, de hora in horam, dicentes assiduè: *Salve Regina misericordie*. Quis mihi dignè hujus carminis referabit Sacramentum? Quis mihi dignè explicet tam insolitæ salutationis exordium? Origo fontium & fluminum mare, virtutum auctrix, & scientiarum scientia sanctarum Maria: quia sicut sol universa cæli lumina præcellit prærogativâ claritatis eximiæ, sic ipsa totam rationalem creaturam (post Filium) præcellit splendore virtutis ac scientiæ. Ad eam non incongruè pertinere dicimus, quod scriptum est; quàm bona Do-

na Do-

na Domina Israël his, qui recto sunt corde. Qui recto corde, & rectè in omnibus consentiunt, hi recto sunt corde, his Advocata nostra solâ bonitate suâ agente præsentia suâ tantam plerumque copiam exhibet, & quàm sit orabilis, exhibitione impertitæ gratiæ docet, ut innovati spiritû proclamant per consolationem experientiæ *Salve Regina misericordie*. In his intelligentia non capit, nisi quantum experientia sapit. Sola unctio Spiritus docet hæc. Plus valet hic jubilus cordis, quàm strepitus oris: motus gaudiorum, quàm sonus labiorum: consonantia voluntatum magis quàm vocum. Pro hujusmodi dicere cautum duxi, quis mihi carminis hujus referabit sacramentum? quis pro raro dici solet. Rara siquidem avis in terra tantam promereri familiaritatem in oculis majestatis, quatenus experientia indulta gratiæ, præsentiam illius agnoscens quis valeat exultans dicere: *Salve Regina misericordie*. Justè Regina mundi, & Regina cœli dicitur, per quam utriusque Creator & Rector generatur.

Verùm quo pacto dicitur *Regina misericordie*, cùm misericordia non substantia sit, sed pietas supernæ clementiæ, vel affectio benigna rationalis creaturæ? Metonymicè ergo poterit intelligi, hoc est per efficientem id quod efficitur: ut opus misericordiæ pro misericordia intelligatur. Opus misericordiæ, reparatio naturæ. Misericordia Domini plena est terra viventium & morientium, quod Angeli creati, quod confirmati, homines plasmati, & reparati, misericordiæ est, quæ ab æterno & usque in æternum primordialis ipsa causa omnium, & causalissima causarum. Effectus hujus est opus salvandorum, salus hæc, est adoptio filiorum Dei: quorum Regina Sancta Sanctorum, cujus virginalis partus eorum esse omnium. Regina, gloriæ nomen, & honoris, magnificentiæ & decoris, dulcedinis ac pietatis, amoris & honorificentæ, sublimitatis & potentiæ, gubernationis & justitiæ, defensionis & gratiæ. Sancta Sanctorum hæc omnia

S

nobis

nobis, & pro omnibus nobis, cui decantamus assidue: *Salve Regina misericordie*. Possumus etiam sic intelligere, quod *Regina misericordie* dicitur, ut soli tribuamus divinæ misericordiæ, & non meritis, quod super omnem creaturam ipsa sanctitate ac dignitate præcellens, Regina vocabulo & honore sublimatur amplius, & jam in hoc convenienter vocatur *Regina misericordie*, quod divinæ pietatis abyssum cui vult, & quando vult, ac quomodo vult, creditur aperire, ut quivis enormis peccator non pereat, cui Sancta Sanctorum Patrocinij sui suffragia præstat. Eapropter dicamus omnes, dicamus singuli, dicamus assidue: *Salve Regina misericordie*. Sequitur:

Vita, dulcedo, & spes nostra salve. Ordo pulcherrimus: dulcedinem vita præcedit, spes sequitur. Non enim sapis nisi vivas, nec sperabis nisi vivas & sapias. Et sapor sedes est dulcedini, gustus sapor. Brevitati studendum statuiimus, & ideò de vario vitæ statu dicere super sedemus. De illa vita hoc in loco dictum esse credimus, de qua Joannis Evangelium loquitur *Ioan. 6. Qui manducat me, & ipse vivet propter me*. Quidni vivat, qui vitam manducat? *Ego sum*, inquit, *Ioan. 14. vita*. Et, *beatus qui manducat panem hunc in regno Dei Luc. 14. quod intus est*. Regnum Dei charitas, gaudium, pax & vita, & panis & charitas, unum sunt. Magnæ delitiæ charitas, quæ foras mittit timorem. Qui manet in hac, & manducat eam, & manducatur ab ipsa. Ipsa est quæ pascit inter lilia, pascit & pascitur, & nos, & à nobis. Quomodo, inquis? Si diligit Deus nos, in se trajicit nos, & econverso. Cibus iste charitas Dei, & Deus virtutum & scientiarum fons, vitam præstat animæ, quæ nunc est, & futuram. Et hæc nobis Sancta Sanctorum metonymicè, scilicet quæ & vitam hanc nobis peperit & precibus infundit. Hæc est de qua dicit Apostolus *Philip. 1. Mihi vivere Christus est, & vivit in me Christus*. De hac in Deuteronomio *Deut. 28. circumcissione carnali: Et erit vita tua pen-*
dens

dens ante oculos tuos, & non credes vitæ tuæ. Vita hæc dat dulcedinem, sed se ipsam de se ipsa: *Si inveni gratiam in oculis tuis* (ait Moyses) ad plenitudinem gratiæ *ostende mihi te ipsum.* Et econtrà, *Exod. 33. Ego omne bonum ostendam tibi.* Unum petiit, & re-promissa est omnimoda plenitudo. Quid tam diversum, quàm unum & omnia? Sono diversum, re unum: diversum pronuntiatione, unum identitate.

Deus ergo omne bonum, & summum bonum: etiam dulcedo, & dulcedinis genus generalissimum. *Qui edunt me, adhuc esurient Eccl. 24.* inquit: *& qui bibunt me, adhuc sitient.* Quare? Quia bonus & dulcis Bonus Deus Israël rectis corde, sed & dulcis & rectus. Nec bonitas nec justitia sine rectitudine. Qui bibit de illa, sitiet iterum: de ista qui biberit, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam. Siquidem apud ipsum fons vitæ, & ipse fons vitæ: etiam fluminis impetus qui lætificat civitatem Dei. Esto civitas Dei, & lætificabit te impetus hic. Parat enim in dulcedine sua pauperi Deus. Fructus enim dulcis gutturi, & guttur ejus suavissimum, ineffabilia omnia. Hic calculus est, quem nemo scit, nisi qui accipit. Sunt enim in illa internæ festivitatis gaudia, quæ quotidie mentibus nostris per inspirationem amoris imprimit interna & æterna dulcedo. *Nota,* inquit, *feci vobis omnia, quacunque audivi à Patre, Ioan. 15.* Et ad Moysen: *Omne bonum ostendam tibi, Exod. 33.* Omnia quæ audivit à Patre, & quæ promittit Moyse, unus denarius est, qui promittitur laborantibus in vinea, *Matt. 20.* & una illa quam petiit David, *psal. 26.* & unum illud quod necessarium est, *Luc. 10.* mel est quod fugit Israël de petra, & oleum de saxo durissimo, *Deutr. 32.* gaudium est, quod nemo tollit, *Ioan. 16.* osculum est, de quo scriptum est *Cant. 1. Osculetur me osculo oris sui.* Internæ suavitatis gustus ac dulcedo est, & manna absconditum, & thesaurus absconditus in agro, cui comparatum omne dulce, amarum: omne decorum,

foedum: omne jucundum, triste: omne pretiosum, vile: foedum omne quod desiderabile est in oculis amatorum mundi fluentis. Nam pretiosam margaritam datis omnibus terrenarum rerum delectamentis Sancta Sanctorum comparavit, & nobis in Filio suo preparavit, & preparat semper interventu suo nobis orantibus oleum effusum dulcedinis hujus. Non erit abs re, sed valde optimum, si ipsam Reginam misericordiae vitam & dulcedinem nostram dicamus, qui minùs experti adhuc vitae huius ac dulcedinis sumus, sed per ipsam speramus nos posse consequi, quicquid totius bonitatis factor dignatus fuerit gratiae nobis impertiri.

Sequitur: *Spes nostra salve*, spes est in virtute, quasi scintillatio in fomite. Sine fomite durare non potest scintillatio. Subtrahere fomitem, interit, emoritur. Subministra, vivet. Haud secùs spes ruit sine fundamento, sine pabulo moritur, inedia deficit, extinguitur sine nutrimento, arescit succisa radice. Spes enim sine vita virtutum, & devotionis dulcedine non est spes, sed praesumptio. Inter timorem & securitatem spes media est: & est spes incerti nomen boni. Vita & dulcedo exterminant faciem timoris, securitati dant fortitudinem, dant decorem. Ea propter dicit Deo, *Psal. 4. Singulariter in spe constituisti me. Et, in pace in idipsum, dormiam & requiescam.* Est enim fulcita floribus, & stipata malis charitas illius, quae foràs mittit timorem, & dicit, *Cant. 2. Laeva ejus sub capite meo: & dextera ejus amplexabitur me.* Laeva, comminatio supplicij: dextera, promissio regni. Inter has spes cubat in molli strato charitatis, vita & dulcedo sternunt hoc, & hoc est medium illud in ferculo Salomonis, de quo scriptura ait *Cant. 3. Mediâ autem charitate constravit.* Vides nunc sublimitatem carminis hujus. Primò ponit vitam, quae est in integritate virtutum: secundò dulcedinem spiritualium gaudiorum: deindè spem infert aeternorum. Omnia hæc Regina misericordiae,

fericordiae, Domina mundi, Regina cœlorum contulit mundo, Virgo virginum, Sancta Sanctorum, Lumen cœcorum, justorum gloria, peccatorum venia, desperatorum reparatio, deficientium fortitudo, salus orbis, speculum totius integritatis: ipsa intercedat pro peccatis nostris: præstante Domino Filio ejus, & unico, cujus regnum & imperium sine fine permanet in secula seculorum, Amen.

SERMO II.

In Antiphon. SALVE REGINA.

Tom. 5. pagin. 290.

*Si lingua centum resonarent, oraque centum,
Ferre vox mihi, nil Maria, tibi dicere dignum
Possum stella maris, quæ Virgo beata vocaris.*

O Quam te memorem Virgo, quibus laudibus efferam? Infandissima lingua mea, quæ coinquinata est cum mortuis, incircumcisa labiis, nec purgata igne altaris: inquietum malum, habens in naribus spiritum, rimis effluens undique, quid dignum laudis laudibus tuis poterit immolare? Elevata est magnificentia tua super cœlos, & super omnem terram gloria tua: ita ut nec in cœlo inveniatur creatura, quæ tuam dignè laudare queat magnificentiam: nec in terra sit, quæ gloriam tuam exprimere valeat. Nemo enim nec in cœlo nec in terra inventus est dignus aperire librum prærogatarum tuarum, & dignè solve-
re septem signacula ejus. Plenitudinem gratiæ, adventum Spiritus sancti in te; virtutis Altissimi obumbrationem; Verbi conceptionem, quod sine gravamine gravida, sine dolore puerpera, Virgo pariter & fœcunda, quis enarrabit? Viri divitiarum multi, de civitate Domini virtutum miserunt manus suas ad hæc fortia, & tamen altitudinem divitiarum harum ad liquidum